

Preek 06 mei 2018 (P. Matthias Kramm SJ)

First: Dutch Version, second: English Version

De eerste brief van Johannes bevat misschien wel de meest uitgebreide verhandeling over liefde in het Nieuwe Testament. Zoals het in de lezing van vandaag staat: „De mens zonder liefde kent God niet, want God is liefde.“ In homilies hoort men vaak hoe de predikant Gods wezen vergelijkt met liefde, maar alleen de eerste brief van Johannes is zo moedig om beide woorden direct met elkaar te verbinden. Hier vinden wij de vergelijking in kort bestek: „God is liefde.“ Maar wat betekent dat? Is God een kracht in de wereld, een kracht die alles vasthoudt en met elkaar verbindt? Of is Hij een bron van energie, een energie waaruit we alles ontvangen wat we nodig hebben voor het leven?

Ten eerste is het belangrijk op te merken dat de brief van Johannes alleen het woord agape voor liefde gebruikt, maar niet het woord eros. Wanneer Hollywood-films over liefde gaan, verwijzen ze heel vaak uitsluitend naar eros. Eros is het verlangen naar een ander, naar fysieke nabijheid en gemeenschap. Bijvoorbeeld tussen Rose en Jack in de film "Titanic". Wanneer ze elkaar voor het eerst ontmoeten, is het liefde op het eerste gezicht. Vanaf dat moment zoeken de twee altijd de nabijheid van de ander. De beroemde "vlinders in de buik", die je voelt als je verliefd wordt, behoren ook tot het rijk van de eros. Eros is een ongelooflijk sterke, dynamische kracht die plotseling alles onbelangrijk doet lijken, behalve de geliefde of de liefhebber.

Maar eros en agape zijn niet hetzelfde. Als je verliefd wordt, verandert het gevoel verliefd te zijn geleidelijk na een jaar of twee. De "vlinders in de buik" worden minder en worden vervangen door een zekere vertrouwdheid met elkaar. Op dit punt wordt liefde ook een beetje werk. Wat vooraf zo ongelooflijk gemakkelijk leek, moet stap voor stap worden besproken: Hoeveel tijd besteden wij samen? Welke compromissen kunnen en willen we sluiten? Wat is onze gemeenschappelijke visie voor de toekomst? Dan is agape nodig, een liefde die de ander geen voorwaarden oplegt, die hem de nodige ruimte en vrijheid laat en bereid is offers te brengen. Iemand moet de eerste stap zetten. Als beide partijen vasthouden aan hun routines, kan een partnerschap niet groeien. Maar als ik vertrouwen heb, kan ik ook compromissen in onze relatie accepteren.

Terwijl eros ons inspireert als een oerkracht en ons tot actie drijft, is agape altijd een beetje een riskante kwestie. Ik durf lief te hebben zonder iets terug te verwachten. Als ik eros volg, is het genoeg voor mij om dicht bij mijn geliefde te zijn. Maar als ik eenmaal agape durf, gaat het niet meer om mij, maar om het geluk en de tevredenheid van mijn partner. Agape is een soort liefde die zichzelf weg geeft, waar mijn eigen behoeften worden uitgesteld, om van de ander het middelpunt van mijn leven te maken.

Dat betekent niet dat we eros moeten vermijden. Eros is eveneens een schepping van God en begeleidt de geliefden tijdens de eerste weken en maanden. Het maakt het oneindig gemakkelijk om van elkaar te houden. En misschien is dit dringend nodig, deze starthulp, zodat de nieuwe liefde niet verdwijnt en begraven ligt in de drukte van ons dagelijks leven.

Maar als de eerste brief van Johannes zegt: "God is liefde", dan gaat het in de eerste plaats om agape. God is liefde voor zover Hij ons liefheeft met onvoorwaardelijke liefde en niets meer wenst dan ons geluk waarvoor Hij zelfs voor ons stierf aan het kruis.

In de lezing van vandaag horen we één gebod: „Als God ons zozeer heeft liefgehad, moeten ook wij elkander liefhebben.“ Dit kan in het begin irriterend zijn. Als het over liefde gaat, wat doen de geboden dan hier? Maar dit gebod is in geen geval een voorwaarde voor Gods liefde. Het is eerder onze poging om een adequaat antwoord op Gods liefde te vinden. Een paar regels eerder kunnen we lezen: „God is groter dan ons hart.“ We kunnen God alleen liefhebben omdat Hij ons van tevoren heeft liefgehad. Als we eenmaal weten dat we gedragen worden door Gods liefde, zijn we in staat om agape door te geven. En tegelijkertijd wekt deze liefde bij ons het verlangen om erop te reageren. Wanneer we ons bemind voelen door God, zoeken we naar manieren en middelen om deze liefde terug te geven.

„God is liefde.“ Dit betekent niet dat God een mysterieus krachtveld of een oerbron van energie is. God is persoonlijk. "God is liefde" betekent dat God ons liefheeft op een manier die ons volledig aanvaardt - met al onze sterke en zwakke punten. Als we deze onvoorwaardelijke liefde beginnen te voelen, kunnen we onszelf veranderen in liefdevolle mensen. "God is liefde" - dat wil zeggen dat wanneer wij liefhebben, het God is die ons het eerst heeft liefgehad. Amen.

Homily 06th of May 2018 (P. Matthias Kramm SJ)

The First Epistle of John contains perhaps the most comprehensive treatise on love in the New Testament. As it says in today's reading: "Anyone who does not love does not know God, because God is love." In homilies one often hears how the preacher compares God's essence to love, but only the first epistle of John is so courageous as to connect both words directly. Here the comparison is put in a nutshell: "God is love." But what does that mean? Is God a force in the world, a force that holds and connects everything with each other? Or is He a source of energy, an energy from which we receive everything we need for life?

Firstly, it is important to note that John's epistle contains only the word *agape* for love, but not the word *eros*. When Hollywood films deal with love, they very often refer exclusively to *eros*. *Eros* is the longing and desire for another person, for physical closeness and community. For example, between Rose and Jack in the film "Titanic". When they first meet, it's love at first sight. From then on, the two always seek the closeness of the other. The famous "butterflies in the stomach", which you feel when you fall in love, also belong to the realm of *eros*. *Eros* is an incredibly strong, dynamizing force that suddenly makes everything else seem unimportant, except the lover or the loved one.

But *eros* and *agape* are not the same. When you fall in love, the feeling of being in love gradually changes after a year or two. The "butterflies in the stomach" become less and are replaced by a certain familiarity with each other. At this point, love also becomes a little bit of work. What seemed so incredibly easy beforehand, must be discussed step for step: How much time do we spend together? What compromises can and would we like to make? What is our common vision for the future? Then *agape* is required, a love that does not impose conditions on the other, that leaves him or her the necessary space and freedom, and is ready to make sacrifices. Somebody has to make the first step. If both insist on their routines, a partnership cannot grow. But if I trust, I can also accept compromises in our relationship.

While *eros* inspires us like a primordial force and drives us to action, *agape* is always a bit of a risky business. I dare to love without expecting anything back. If I follow *eros*, it is enough for me to be close to my loved one. But once I dare *agape*, it is no longer about me, but about the happiness and satisfaction of my partner. *Agape* is a kind of love which gives itself away, where my own needs are postponed, in order to make the other the centre of my life.

This does not mean that we should avoid *eros*. *Eros* is likewise a creation of God and accompanies the lovers during the first weeks and months. It makes it infinitely easy to love each other. And perhaps this is urgently needed, this start-up aid, so that the new love does not fade away and is buried in the hustle and bustle of our everyday lives.

But when John's epistle says, "God is love", it is first and foremost about agape. God is love insofar as He loves us with unconditional love and wishes nothing more than our happiness – a happiness for which he even died for us on the cross.

In today's reading we hear one commandment: "If God so loved us, we also ought to love one another." This may be irritating at first. If it's about love, what are the commandments doing here? But this commandment is by no means a condition of God's love. It is rather our attempt to find an adequate answer to God's love. Because of this we can read a few lines earlier: "God is greater than our heart." We can love God only because He has loved us beforehand. Once we know that we are carried by God's love, we become capable of agape. And at the same time, this love awakens in us the longing to respond to it. When we feel loved by God, we look for ways and means to return this love.

"God is love." This does not mean that God is a mysterious force field or a primordial source of energy. God is personal. "God is love" means that God loves us in a way which completely embraces us – with all our strengths and weaknesses. When we begin to feel this unconditional love, we can transform ourselves into loving people. "God is love" - that means that whenever we love, it is God who has loved us first. Amen.